

СВОБОДА

Виходить щоденно рано.

**РЕДАКЦІЯ
И АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шл. 143 322.
Адр. тел.: „Свобода“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 3900 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 10 фр. фр.,
Італії 10 лірів, Німеччині 5000
п. марок, Швейцарії 5 шв.
фр., Чехословаччині 30 ч. ко-
рон, Румунії 50 лей, Бол-
гарії 50 левів, Австрії 5.000
мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень
звертатися до Адмі-
ністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
150 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Львів, 14. листопада 1922.

„Суверени
нації“

Німеччина перед банкрутством.

Берлін, 7. 11. 1922.

У хвилі писання сих рядків Ре-
параційна Комісія побідних держав,
під проводом самого голови Барту,
перебуває ще тут. (В міжчасі 11. п.
м., Репар. Комісія вже виїхала; на
12. п. м. Барту мав назначену роз-
мову з Поанкаре. — Ред.) Вона
вибралася сюди з Парижа, щоб на
місци поінформуватися у тутешньо-
го правительства, якими засобами
думас воно не допустити до фі-
нансового банкрутства, себто стабі-
лізувати свою валюту і зрівнова-
жити свій бюджет — необхідні пе-
редумови добровільного виконання
репараційних зобов'язань Німеччини.
Дотеперішній вислід безпосереднього
контакту видко найкраще по курсі
нім. марки: в дни приїзду комісії
за 1 долар платилося 4000 нм.,
сьогодні 8000 нм. Реп. Комісія оче-
видно не задоволена своїми успіха-
ми, а ще менше становищем і по-
ведінкою тутешнього правитель-
ства, якому закидають (очевидно
неофіційно) то нещирість, то не-
розуміння поваги ситуації, то недо-
стачу річевости... По в'їм призна-
кам, Р. Комісія виїде звідси, не
одержавши від уряду жадних пев-
них запевнень щодо зупинення Ні-
меччини від близького банкрутства
(воно й так виїшло — Ред.)

Що воно немінуче, в сьому
сьогодні мало хто (окрім самого
хиба німецького уряду) сумніваєть-
ся. Та з другого боку й мало хто
уявляє собі як слід дійсні причини
сеї грядучої катастрофи, а ще
менше її можливі форми і на-
слідки. Відома річ, всяких діагно-
стиків і прогностиків чимало на
світі, та саме ця різнород-
ність їх думок і поглядів показує,
яка неясна сучасна ситуація. Щодо
причин катастрофального станови-
ща державних фінансів Німеччини,
то чимало поширений погляд, що
вона свідомо вела і веде до неви-
платности, щоби таким робом до-
казати неможливість виконання ре-
параційних зобов'язань і.. позбутися
їх. Такі голоси поширені голов-
но серед вірителів, з окрема у
Франції; та не хибує їх серед не-
втральних, а навіть між приятелями
і симпатиками Німеччини (зачуваю,
що так думають і в нашій Галичині);
натомість — дивна річ — не
слідно таких думок у самій Німеч-
чині, чи радше вони були ще рік
тому, та сьогодні зробили місце
збентеженню і страху за зав-
трішний день.

І справді, вперевизання, буди-
мо велика промислова держава мо-
же собі дозволити на „фальшиву
кряду“ як який провінційальний куп-
чик, не мають і не можуть мати
жодної річевої основи. Що так
викликають у Парижі, се інше ді-
ло: головний віритель чейже не
може сказати, що його довжник
не має і не може чим платити, бо
в сьому випадку це було б добро-
вільною запозидю нового банкрут-
ства — у Франції. І як тільки на
ївкий може вірити, що Франція, в
таких обставинах і при своїх полі-
тичних та воєнних засобах, скоче
або зможе погодитися з фактом
невиплатности німецького уря- та

зречеться своїх претенсій, то без-
глуздість гіпотези про власновіль-
не змагання до банкрутства стає
більш чим очевидна.

Вона й неможлива з мотивів
внутрішньо-політичних у самій Ні-
меччині. Теперішнє правительство
утворене й піддержуване якраз ти-
ми партіями й елементами, які в р.
1918 свято повірили в апостоль-
ство Вільсона, „визволили німецьку
націю з неволі монархізму“, прий-
мили ганебне перемир'я і ще гане-
бнійший мир, слухали всіх диктатів
Найвищої Ради, а в краю завели
всі благодати демократично-репу-
бликанського ладу. В таких обста-
винах банкрутство держави, то в
першій мірі банкрутство уряду й
урядових партій, які вже чотири
роки дивгають політичну й мораль-
ну відповідальність за долю всього
народу. І якби навіть це був уряд
не Вірта (центрово-соціалістичний),
а добір найчільніших талантів, об-
дарений повним довірям загалу, то
й він не міг би заризикувати та-
кого очайдушного кроку як бан-
крутство.

Річ у тому, що катастрофічний
стан німецької державної господар-
ки — се не тільки наслідок репара-
ційних зобов'язань, як се звичайно
тут говорять. Колиб воно було так,
то кожда мораторія й кожда по-
лекша у виконувannya сих репара-
цій вела б за собою поправу в дер-
жавнім бюджеті і національній ва-
люті; тимчасом тут нічого подіб-
ного не бачимо. З другого боку,
поза Німеччиною, бачимо такі зра-
ки: Австрія не заплатила ще май-
же сотика репарацій, а таки стоїть
над пропастью, в яку певно скотить-
ся, коли не дістане реальної помо-
чі від своїх б. ворогів; Угорщина,
обтяжена не меншими репараціями,
виконуючи їх підіймається поволі
одначе постійно в гору; те саме
можна сказати про Болгарію; на-
томість Росія, без версацького ми-
ра, без репарацій, по „скзсуванню“
всіх державних довгів, лежить уже
в руїні... Значить — окрім прог-
раної війни і міжнародних зобов'язань
тут, у Німеччині, мусять бути ще й
інші причини і сила, які ведуть
60-мільонову націю, колись таку
сильну, засібну і культурну, до ка-
тастрофи, якої форми, розмірів і
наслідків нікто не в силі передви-
діти. Ті інші чинники лежать в ме-
жах самої Німеччини і вони то, на
свій лад, готові довести країну до
подібного стану, який тут панував...
після 30-літньої війни. Про них о-
крема.
С. Томашівський.

Пр. 402,22. В імені Річпосполитої Поль-
ської! Суд окружний карний яко Трибу-
нал пресовий у Львові рішив на внесок
Прокураторії Державної, що зміст часо-
писи „Свобода“ чи ло 8. з дня 5. XI. 1922
в артикулі під заголовком 1) „5-го листопа-
да“ в уступах від слів: дня 5-го листопа-
да... до кінця артикулу. 2) „Чи це вибори ?“
в уступі від слів: і людям... до кінця
артикулу. 3) „Ласт з села“ в уступах від
слів: яке лико... до кінця артикулу. 4)
„Мазові арештування у Сх Галичині“ в
уступах від слів: Польський уряд... до:
заходять, б) від слів: Але всі ті сароби...
до кінця артикулу. 5) „Батько Я сик“ в
уступі від слів: і в слушний час... до кі-
нця артикулу. 6) „Нема надії“ в уступах а)
між словами: тисячі... а: Депутація, б) від

слів: що пакуючи... до кінця артикулу. 7)
„Ще про таємне війсьско“ в уступі від слів:
Загадочні узброєні... до кінця артикулу мі-
стить в собі єство злочину з § 65а) к. з., узнав
доконану 2 листопада 1922 конфіскацію за
оправдану і заря на знищення цілого на-
кладу і видав со думі § 493 п. к заказ
дальшого розширювання того друкованого
письма. Заразом видав наказ відзначено-
му редактору той часописи, щоби се
рішення помітив безплатно внайближчим
числ і то на першій сторони. Невиконання
того наказу потягас за собою наслідки
предвджені в § 21 зак. друк. з 17. гру-
дня 1922 Д. п. з. № 6 ек1903 а і мають
засудженні за переступство на грошану до
4.0 Мп. — Львів, два 4. листопада 1922.
(Підпис нечиткий.)

Пишіть звідомлення! З огля-
ду на далекосягле значіння тепе-
рішньої виборчої кампанії обо-
в'язком наших організацій, пові-
тових і громадських, а з окрема
кожного громадянського діяча
припилювати, щоби до редакції
„Свободи“ вислано точне звідо-
млення, як були перевердені і як
випали вибори. Звідомлення ма-
ють бути го змозі короткі, а на
ва факти різко го терору мають
бути подані свідки.

Наглий суд у Чорткові.

В днях від 9. до 11. ц. м. відбувся в Чорткові наглий суд проти 1) Степана Мельничука, літ 24, родом з Пядик пов. Коломия, 2) Петра Шеремети, літ 25, родом з Пуркова пов. Рогатин, 3) Ярослава Панасюка, літ 25, родом з Садок пов. Збараж, 4) Івана Луцака або Гуцуляка, літ 28, родом з Ключева великого пов. Коломия, 5) Михайла Беника, літ 29, родом з Берлог пов. Снятин, 6) о. Михайла Дмитерка, літ 37, пароха з Мишкова пов. Заліщики, 7) Федора Загородного, літ 22, родом з Новосілки пов. Підгайці, 8) Андрія Панькова, літ 24, родом з Терла пов. Старий Самбір і 9) Михайла Сергієва, літ 27, родом з Бахни пов. Вишниця в Буковині. Обвинувачені Мельничук і Шеремета були чотарями УСС-ів, обв. Беник, Панасюк і Паньків служили при українській галицькій армії; всі вони перейшли в липні 1919 р. разом з галицькою армією за Збруч і оставали там до 22. жовтня ц. р., коли то під Кудринцями перейшли Збруч в силі 12 людей під проводом пок. Івана Цепка, кол. четаря УСС-ів. Обв. Сергій попав ще з австр. армії в 1915 р. в російський полон, був на Сибірі, опісля від 1917 р. на Україні і разом з прочими дня 22. X. ц. р. перейшов Збруч. Пок. четар Цепко згинув трагічно дня 28. X. ц. р. в Голиградах коло Заліщик від кулі пок. четаря Шеремети, котрий мурів до польського поліціанта Єжиховського в хвилі їх арештування, а випадково убив свого товариша і команданта. Двох з відділу, а саме Парибус і Пилипів, оба Галичане, втекли і досі польська поліція не арештувала їх. Обвинувачені Мельничук і Шеремета укінчені гімназійні матуристи, Паньків — швець, Сергій — столяр, решта селяне — всі селянські сини.

Прокуратура в Чорткові обвинувачила до Ст. 3399/22 до Уг. 1391/22 Мельничука, Шеремету, Беника, Панасюка, Луцака, Загородного, Панькова і Сергія за злочин вбивства в § 134 і § 135 уст. IV. з. к., доконаного таким робом, що дня 25. жовтня 1922 р. в Мишкові повіт Заліщики убивли спільно вистрілами з револьверу пок. Антона Березовського, управителя народної школи в Мишкові (Поляка) і кандидата до варшавського союму зі списку людовців Пяста; о. Михайла Дмитерка, місцевого пароха за злочин в § 5 і § 134 та § 135, уст. IV. з. к., поповнений через це, що повищих безпосередніх справців вбивства намовив до вбивства Березовського. Вкінці окремо Шеремету

обвинувачується за усиловане вбивство по стерункового Єжиховського (§ 8 і § 134 з. к.), якого вправді випадково не убив, але убив за це пок. Цепка.

Короткий зміст обв. увачення такий:

Покійний Цепко разом з Томкевичем і Наваловським з Камінця Подільського зорганізували боевий відділ в Галичан, озброїли його по військовому, дали йому кріси, револьвери, машинний кріс, динаміт та екразит і очевидно відповідну скількість муніції, з тим, що цей відділ мав переправитися до Східної Галичини, викликати тут повстання проти польської влади, ушкоджувати середники комунікаційні і військові обекти, а передовсім перешкодити у відбуттю виборів до варшавського союму. Цей відділ дня 22. X. 1922 перейшов Збруч під Кудринцями і попри Борща лісами дійшов аж до Мишкова пов. Заліщики. Відділ розложився табором в мишковецькій лісі, звідки пішов до села обв. Мельничук, зайшов тут до о. Дмитерка і довідався від нього, що в селі є польський кандидат на посла. О. Дмитерко скористав з побуту Мельничука у нього, нагодував його пирогами, дав хліба на дорогу і 5000 мп. та намовив, щоби згладити Березовського. І справді вечером о 9 год. тогож дня (25. X.) цілий відділ прийшов під школу. Березовського арештовано і на власній фірі вивезено з села. Яких три кілометри за селом урвалася шлях і не можна було далі їхати. Березовського стягнуто з воза і двома вистрілами з револьверу в голову позбавлено життя. Відділ оставив коні й трупа на місці і пішов далі на захід, але в кілька днів пізніше більшість їх вилонено, причім Шеремета хотів убити постерункового, а убив свого товариша Цепка.

Дня 2. листопада 1922 р. о год. 9. рано при великій асисті війська і поліції та польської публіки відбувся наглий суд в Чорткові. Проводив трибуналом рад. Рек, а яко члени засідали радники Радехов-кі, Гайльгофер і Гонсьоровські, спеціально дібрані президентом суду Льореком. Обжалював прокуратор Ягоданський. Боронили адвокати: Мельника д-р Пордес (з Коломиї сїоніст), Шеремету д-р Старосольський зі Львова, Беника д-р Граніцькі (Жид) з Чорткова (з уряду), Панасюка д-р Кімельман (жидівський соціаліст) з Чорткова (з уряду), Луцака д-р Мозлер (Жид) з Чорткова, о. Дмитерка д-р Горбачевський і д-р Вид-

рак з Чорткова, Загородного д-р Бандель зі Львова, Панькова д-р Юрчинський з Чорткова, врешті Сергія д-р Степан Баран з Тернополя.

Оборона була дуже важка. Предсідник нарушував раз-по-разу основні постанови карної процедури, мимо внесків оборони, щоби узнав себе не компетентним і передав справу звичайному суду, бо в громаді Мишків — як ствердив це на розправі, під присягою, тамошний вїт Михайлюк — ніколи не оголошено наглих судів в собі, який каже § 431 проц. кар., а саме: при відголосі бубна або труби, — трибунал вів справу далі; було це протизаконно й тому, що минуло вже три дні від хвилі поставлення через прокуратора обвинувачених перед наглий суд, а згідно з § 439 проц. кар. найдовший термін переведення не розправи (Verhandlung), але постановлення (Verfahren) має бути три дні (тривало чотири, бо обвинувачених прокуратор поставив перед наглий 7-го рано, а вирок видано аж 11-го о 12. минут 15 в пол.). Польська публіка захоувалася по ганібальськи,

Присуд був такий:

Наглий суд в Чорткові увільнив о. Дмитерка від змїту співучасті в убивстві Березовського і велів випустити його зараз на волю, зате узнав винним убивства Березовського всіх інших обвинувачених, а Шеремету ще окрім цього злочину усилованого убивства Єжиховського і по думі § 442 проц. кар. засудив Мельничука і Шеремету на кару смерти через розстріл, Сеника на 6 літ, Панасюка 5 літ, Луцака 5 літ, Загородного 5 літ, Панькова 6 літ і Сергія 6 літ, всіх на тяжку вязницю з постом і твердим ліжком що 14 днів.

Після проголошення присуду д-р Ст. Баран попросив на основі § 445 проц. кар. третю годину для засуджених на смерть. Мельничук і Шеремета разом з оборонцями д-ром Бараном, д-ром Старосольським і д-ром Юрчинським пішли до в'язничної келї. Присуд смерті польського суду прийняли з повним спокоєм і гордістю. Ні на хвилику аж до екекуції не зраджували ніякого зденервування. Оборонець д-р Баран списав з ними їх біографії для історії. Зіли обїд, написали листи до рідні, висповідалися, розцїлувалися в останнє з оборонцями д-ром Бараном, д-ром Старосольським та д-ром Юрчинським,

передали привіт своїм товаришам зі стрільців і української гал. армії та сміло і гордо пішли на смерть.

Першого розстріляли Мельничука о год. 3:15, другого Шеремету о год. 3:20 попол. Оборонці не оставили їх до останньої хвилі.

Жит єпис розстріляних у Чорткові.

СТЕПАН МЕЛЬНИЧУК

четар УСС., уродж. дня 19/12. 1898 в Пядиках пов. Коломия, син селянина із Пядик, гр. кат. релігії, нежонатий. Кінчив українську гімназію в Коломиї та у Львові. Испит аристократії в Відні в р. 1906. В квітні 1916 р. вступив до УСС., був у вишколі в Липиці дол., в Черчі і Розвадові. На фронт пішов в падолисті 1916 р. до гуцульської сотні пок. д-ра Омеляна Левицького, яка стояла під Прислуном під Кірлібабою на Буковині. Там був до червня 1917 р., тоді гуцульську сотню перенесено під Бережани, а він сам пішов до вишколу до Розвадова, де як виступ був інструктором. В р. 1918 був на курсі підхорунжих в Роздолі, опісля перейшов до офіцерської школи в Єгердорфі на Шлеську, а відтак разом зі школою перейсся до Камінки струмилової коло Львова, де застав його розгром Австрії. На вістку, що Україні обняли владу у Львові, прибув сейчас до Львова. Тут дня 3. падолиста 1918 іменованій підхорунжим УСС., брав участь в обороні Львова аж до уступлення української армії зі Львова. Опісля був у другій скорострільній сотні УСС. під командою четаря Жовнірчука і брав участь в боях в Підбірцях, Сороках, Ляшках, Зимній воді коло Львова. В лютім 1919 р. іменованій хорунжим УСС., брав участь в боях під Городком і Судовою Вишнею в марті 1919 р., коли то Українська Армія відтяла Львів від заходу. В квітні 1919 р. був в боях під Дублянами, Яричовом, Підярковом, Романовом. Вчас відвороту УГА. був в боях під Наравом, Відлужницею і Чортковом. При наступі Грекова брав участь в боях під Ласківцями, Ходачковом, Березанями і Перемишлянами. При другім відступі відзначився різнож в боях під Березанями і Тлустім. Іменованій в липні 1919 р. четарем УСС. разом з своїм курінем перейшов в Залісся Збруч. Був в Камініці под. у півкурени пор. Дзюбака на турецькій банті при охороні диктатора д-ра Петрушевича. Дня 15. падолиста 1919 р. разом зі своїм відділом пішов на схід до Браїлова, де дня 1. січня 1920 р. брав участь в повстанчій відділом Шепіля у

КЛИМ ПОЛІЩУК.

Потурченко Потурчишин

(З хроніки сучасного життя.)

(Продовження.)

— Цікаво! — промовив я. — Ви не могли б мені сказати?...

Тепер — ні! Колись самі довідаєтеся... Самі побачите... А тепер дайте мені на обїд і я піду собі...

Мені було жаль його, але разом з тим мене дратував особливий тон його мови, як він говорив це все і мені захотілося заставити його зрозуміти, що такий спосіб життя, який він вибрав собі, є далеко гірший від способу життя тих „буржуазних тулубів“, котрі живуть в праці свого мозку, чи просто, — досвіду. Вони не експлуатують, але й не жебрають. Вони стоять на своєму ґрунті і цього ґрунту повинен триматися кожний, хто не хоче бути дармоїдом. Та висловили це йому просто я все-ж таки не міг і сказав:

— Грошей я вам не дам, але пообідати можете разом зі мною і я заплачу за все

Він рвучко схопився за свою теку і встав.

— Чи сподівався я такого?!

— крикнув. — Чи сподівався я та-

кого відношення до себе, коли йшов сюди з найкращими думками й замірами внести в це брудне міщанське життя княжого міста вільний дух революції і промінь ясно-го світла?!

Відвернувся від мене і журно похитав головою, говорячи сам до себе:

— Иди в світі широкі, мрійливий Потурчишині! Там тебе не оцінили, коли ти виявляв свою творчу душу, а тут тебе не тільки — що не зрозуміли, а ще й сміються над тобою!... Так, так!... Иди в світі, Потурчишині!...

Я дивився на його худі плечі, що так трагічно зігнулися до долу, дивився на його розпатлану чуприну, що грізно напурбувалася на всякі боки, і від широкого серця хотів його заспокоїти якимось, але не міг вишукати для нього ні одного певного засобу і був надзвичайно радий, коли він нарешті пішов від мене.

VII.

Великі електричні ліхтарні ясно освітлювали міські вулиці і різнобарвні людські юрби. Дзвінки, гудки, свистки й гомін людських голосів притуплювали мою чуйність і так приємно було аплентатися по алеї міського парку, де так

покірно шедестить під ногами позовкле листя і де ніщо не викликає зайвих дум і не трівожить душі. І як-же стрепенув мною його несподіваний оклик, що почувся з боку:

— А, пане артисте, марите собі!

Я дивився на нього, чув його голос, але важко було його взнати, так він змінявся, чи ліпше буде сказати, — відновився... Отой чорний плащ модним „давоном“, ширококрисий капелюх шоколадового кольору, цвікер, паличка в руках, шкіряні рукавички, пах якихось перфум і бальорний голос так дивно вразили мене.

— Не вже ви?! — промовив я нарешті, не вірячи своїм очам.

— Хе-хе-хе! — задоволено засміявся він. — Що, не впізнали?...

— Впізнати вас не так важко, — сказав я, але як це все розуміти?...

— Це?... — показав він паличкою на поли свого плаща. Це все експеримент, товаришу!...

— Експеримент?!

— Самий примітивний!...

— Гм, це дуже цікаво!...

— Ага! Цікаво, кажете! — знову засміявся він. — Як що хочете знати, так ходіть кудись на шклянку кави і я розкажу вам...

— Ви маєте гроші?

— Трохи маю...

Ми вийшли із парку й пішли до ближчої каварні. Але вже в самих дверях він зупинився:

— Ходім до якоїсь іншої — сказав. — Я сюди не можу!

— Чому?

— Потім скажу...

Ми завернулися і пішли далі. В другій каварні він відразу сів у темному куточку і став оповідати:

— Все, що бачите на мені, не більше як експеримент! Коли ви відмовилися дати мені грошей, котрі до речі буде сказати, були мені дуже потрібні і зовсім не на обїд, — я вирішив піти на пролом буржуазних душ... Почалося з тієї каварні, коло якої ми щойно були... Хотів їсти... Зайшов і повечеряв... Платити не було чим, а тому я прийшов до самого господаря і сказав по широті про своє положення... Він, не дивлячись на те, що сам буржуй, вислухав мене і не тільки — що не взяв нічого за вечерю, а ще й три тисячі дав мені... Тоді мені прийшла в голову шаллива думка — обїйти всі більші каварні і ресторани... Пішов і, от, як бачите... Тепер я можу їхати до своїх дурних Бойків!...

(Докінчення буде.)

вдобрити денікінського броневика. Дня 6. січня 1920 р. захорів на п'ятнистий тиф по дорозі на Бізудлю. Недугу перебув у м. Колімі. На протипольський фронт пішов дня 20. квітня 1920 р. на станію Романів коло Чуднова на Волині.

При наступі червоної армії на Польщу наступав зі своїм відділом від Канева, через Білу Церкву, Київ, Коростень, Тучин, Костопіль, Володимир Волинський Грубешів аж під Холм в галицькому курені при 395 піхотнім полку. — В січні р. 1922 був здемобілізований.

В жовтні 1922 р. разом з пок. поручником Іваном Цепком і пок. четарем Петром Шереметою вступив до босого відділу, який дня 22. жовтня 1922 р. під проводом пок. Цепка перейшов Збруч під Кудринцями і дістався на терен Східної Галичини, в силі 12 людей. Зловлений під Устечком коло Заліщик дня 26. жовтня 1922 р. дістався в руки польської влади, яка дня 1. листопада 1922 р. відставила його до в'язниці окружного суду в Чорткові. Вироком наглого суду в Чорткові з дня 11. листопада 1922 р. засуджено його разом з пок. четарем Петром Шереметою на кару смерті і розстріляно тогож дня о годині 3:15 по полудні на подвір'ю в'язниці окружного суду в Чорткові.

ПЕТРО ШЕРЕМЕТА,

четар УСС., уроджений 22. січня 1897 р. в Пукові, повіт Рогатин. До народної школи ходив в ріднюжну селі Пукові, від I.—III. класів гімназ. в Бережанах, від IV.—VII. кл. включно в українській гімназії в Рогатині. Гімназійну матуру здав в жовтні 1916 р. в українській гімн. в Станіславові. З вибухом світової війни в серпні 1914 р., як учинчений ученик VII. гімн. класу вступив до українських СС. Брав участь в обороні Львова. Був в боях під Львовом, у Сквилові, під Городоком і Жовткою. Дня 1. марта 1919 р., іменованний четарем УСС., стояв на фронті цілий час аж до відходу УГА в липні 1919 р. По переході на Збруч був зрадою командантом полку, а опісля командантом другої роти першого полку УСС. Брав участь в боях УСС. під Уманем і в часі відвороту у відворотних боях проти Денікіна. Дня 10. жовтня 1919 р. потрапив в денікінський полон, від якого по 10 днів утік і вернувся до першої бригади УСС. в Жмеринці. Там в початку листопада 1919 р. захорів на сипний тиф. Дня 24. марта 1920 р. разом з бригадою вирушив

на протипольський фронт під Чуднів на Волині. Дня 24. квітня 1920 р. Поляки сю бригаду розбили, оставили тільки один курінь під проводом пор. Гойова, рвнуж УСС. З сим курінем відступив за Дніпро до Переяслава, де дня 1. мая 1920 р. іменовано його командантом куреня. В часі наступу большевиків на Польщу літом 1920 р. яккомандант сего куреня брав участь в офензиві, здобув сим курінем Володимир волинський і Грубешів і визначився разом з курінем в багатьох битвах, за що навіть одержав часті похвали. В часі відвороту опинився з курінем в Житомирі, де рештки куреня влучено до 412. гал. полку. Дня 7. червня 1921 р. перейшов разом зі своєю частиною до Уманя, в серпні 1921 р. до Сквири, а у вересні 1921. до Бердичева, де був куріним командантом другого куреня гал. полка, що складалася виключно з самих Галичан. Як командант куреня стояв залогом з курінем в Самогородку коло Бердичева. По розформованню того полка в маю 1922 р. поступив в службу як учитель української мови і літератури до української гімназії в Бердичеві. Там вчив аж до половини жовтня 1922 р., коли то разом з пок. четарем Іваном Цепком і з пок. четарем Стефаном Мельничуком зорганізували босву частину, яка в силі 12-ти людей дня 22. жовтня 1922 р. під проводом пок. Цепка перейшла Збруч під Кудринцями і дісталася на терен Сх. Галичини. Тут в Голіграді пов. Заліщики потрапив дня 28. жовтня 1922 р. в руки польської держ. поліції, яка віддала його під наглий суд в Чорткові. Вироком наглого суду в Чорткові з дня 11. листопада 1922 р. засуджено його разом з пок. четарем Стефаном Мельничуком на кару смерті і розстріляно тогож дня о годині 3:20 по полудні на подвір'ю в'язниці окружного суду в Чорткові. Передостатній його оклик був: „Най живе революція, най живе народ, най живе Україна і стріляй!!!“

Бувши арештовані! Перегляньте числа „Діла“ і „Свободи“, чи ви були подані у списках арештованих. Напишіть негайно до Редакції „Свободи“, як довго ви були ув'язнені, за що, в яких умовах, коли були перший раз переслухані, та в яких умовах перебули час у в'язниці.

Галицькі відносини.

Повідомлення в'язнів на вул. Батар'я.

Як нам доносять, з поліційних арештів при вул. Яховича переведено на вул. Батар'я 9 українців, між ними нач. ред. „Діла“ Ф. Федордіва під замітом співучасті в атентаті на С. Твердохліба (?) і 20 інших в'язнів, проти котрих ведеться слідство.

З того виходить, що Поляки фабрикують новий політичний процес, який був би саким-таким оправданням масових арештувань в останні тижнях, переведених ізза виборів. Покищо у поліційних арештах у Львові і на провінції є ще тисячі наших громадян. Ані про їх долю, ані про вище згаданих, яких передано судови, нічого ближче ще невідомо нам.

В останній хвилі довідуємося, що між висше згаданими є також редактор М. Струтинський.

Вільська диктатура у Сх. Галичині.

„Свобода“ доносить з Варшави: Уряд уділив генералови Галлерови спеціальну повновласть в цілі удержання спокою у Сх. Галичині. Проту ухвалу довідується „Свобода“ з документу, висланого до ген. Галлера від през. Новака і міністра Сосніковського та Каменського. Цей документ складається з 5 точок. На вступі зазначено, що причиною надання пов-

новласти ген. Галлерови є спроби викликання заворушень у Сх. Галичині. Силюю того документу генерал Галлер іменованний командантом всіх військових частин Д. О. К. Львів і Перемишль. Всі війська у Сх. Галичині стоять на услугах міністерства внутр. справ. Генералови Галлерови підчинені всі адміністративні уряди. Генерал Галлер має право припинювати діяльність якогонебудь уряду, чи урядника. Воеводи Грабовські, Ольпінські і Юристовські мають виконувати накази ген. Галлера.

А віська поліція бе.

У відомих арештах при вул. Сапіги, в т. зв. „Дефензиві“ поліція поводитьсь з в'язнями в крайню жорстокий спосіб. Увільнені в'язні інформують нас, що арештовані поміщені там в пивницях, харчів подавати з дому не вільно, при переслуханні командант вимушує зізнання револьверами, шаблоками та побоями. А особливо селян і робітників б'ють в той спосіб, що вкладають їх голови до печі, щоб не чути крику. Що на це дирекція поліції?

Ревізія у Львові.

Дня 11. XI. відбулася ревізія в помешканні студ. філософ. Якова Колявського і Волод. Супра-

нівського, співробітника книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові. Ревізія тревала від 8-ої год. рано до 1-ої попол. Нічого не найшли, забрали тільки синю кальку та приватну копеспонденцію В. Супранівського. Ревізія відбулася в не-присутности Я. Колявського й В. Супранівського.

Збієнка ізду Львова.

Дня 4. XI. перевела ревізію жандармерія зі Замастинова з комісарем повітової жандармерії на чолі, в домі місцевого пароха, на донос тамошнього віята Антона Веґінського. При ревізії, яка тревала 2 і пів години, не найшли ні Гармат, ні бомб, ні заграничної валюти. Комісар з револьвером в руці тероризував всіх домашніх. Мимо безуспішної ревізії арештовано сина місцевого пароха, Льва, та Придніпрянців Наливайка та Ващенко і відставлено їх до Бриддок. Хотячи ще більше стероризувати місцеве населення, слідууючого дня підчас виборів до сойму 4 підводи при асисті 8 жандармів стояло через цілий день коло громадського дому, очікуючи на ворохобників, яких моглиб сейчас відставити до збієні нашого свідомого громадянства при вул. Казимірівській. Однак ці заходи безпеченства оказались даремними, бо через цілий день тревала в селі глибока тишина. Шойно під вечір деякі Поляки віддали свої голоси а з ними, як прихвостні, кількох українських хрунів. Вибори до сенату проминули так, немов би їх не було.

Пов. Бібрка.

О год. 2-ій по пол. в дни 23. X. жандарм Ступнік з постерунку жандармерії в Миколаєві арештував в селі Городиславчів пов. Бібрка трох селян, а саме Павла Рудака, Філіпа Савицького, громадського секретаря та Миколу Савицького, члена чит. „Просвіти“. При ревізії забрано книжку „Правотар д-ра Е. вина“, 8 научних книжок, які трактують про перерібку молока, 8 американських статутів американських асекураційних товариств та книжку „Економіст“. Рано дня 24. X. приказав командант Білківський відставити всіх як арештованих до Львова. Коли народ на станії в Миколаєві зібрався, щоб побачити трох в'язнів арештованих, то військо розігнало народ. Арештованих відведено на поліцію при вул. Яховича. Тут сталися прямо неймовірні події. Проводячий слідство поліційний урядник не переслухав зовсім арештованих, тільки казав підписати чистий папір, а коли арештовані відмовили підпису такого аркуша, замкнено їх в келії. На другий день знову зажадано від них під загрозою і побоями, щоб призналися до вини і що вони є членами боек-вок. Коли мимо цього не хотіли признатися, тоді урядуючий урядник взяв силою їх руку, щоб підписали такий аркуш, а опісля сам без переслухання зладив протокол і казав підписати. (Урядник високий, сухий середнього віку, блондин). Коли арештовані дальше опиралися, грозив, що відішле їх на Домбс, називаючи їх кабанями, боюфкажамі, саботажниками, подпалачами польських дворів і т. п. Вкінці по раз третій закликав їх цей пан урядник в асистенції 4 уоружених поліційників казав сейчас підписати зладжений ним протокол. Під силою і побоями арештовані не зложений ним протокол підписали. Потім відставлено їх на Баторого, а по трьох днях до Бриддок і поміщено в келії ч. 60, 65 і 57. На Бриддках так само жадано від них, щоб призналися, що належать до бой-вок. Харч на Бриддках неможливий. Три рази денно одержують в'язні теплу воду закрашену злегка ячмінними крупами або пещаком і 1/4 хліба на 24 години. Люди сплять на підлогах. Якщо не було би помочі з кухні „Комітету Помочі В'язням“, тона певно половина вимерла би з холоду і хвороби. Так прим. заховався в арештанського віку

Кошомбас (про Кошомбаса помілково інформовано нас, що він помер. Тепер довідуємося, що він тільки хорий.) Платла і Ружак, Арештованим не дозволяють з хати взяти ні теплого одіння, ні харчів, ні грошей, так, що арештовані з провінції є наражені на ріжного рода прикристи. Арештованих з провінції выпускається в ночі і вони внаслідок цього є позбавлені всякої помочі.

Щеречина.

Перед самими виборами в Щеречині появилися противборчі українські відозви. В заязку з тим арештовано інваліда без руки Івана Голдуна (з Гуменця) і переведено ревізію в домі Дмитра Стаєва. В с. Вербіж арештовано Л. Гумешку.

Мимо терору в повіті голодувало тільки кільканайцять хрунів.

Тюрма в Березинях.

Сидить тут понад 180 політичних в'язнів, а всі під замітом державної зради, або публичного заворушення підчас виборів. Шістьох священників з о. Городецьким, сідоглавим пазським шамбеляном, жому жандарми при арештуванні відбили пальці. Богато учителів, адвокатів, студентів, селянства. Дух бадьорний. Видержимо!

Калушина.

Дня 2. листопада поліція із Завою перепроводила точний трус у Миколи Вальнюка в Мислові і Василя Дзундзи господаря в Рипяні п. Калуш. Шукали на кірсами, револьверами, антивборчими відозвами і т. и., нічого бажаного для себе не знайшли, меже иншим забрали у Василя Дзундзи деякі брошури, часописи „Діло“, „Свобода“, „Український Голос“ та торічну „Батьківщину“. Того самого дня трус в Мислові в домі п. Бойка, з відки арештовано с. Зарічного Михайла з повіту Мостиска, а в ночі о 3. годині арештовано кучка Миколу Валанюка і його зятя Івана Луцана. Арештовані сидять в Калуші.

Збівщина.

Дня 8. XI арештовано в Мшані п. Збіві Миколу Процика, Василя Редьку й Зварича. Як причиною арештування подано противборчі агітацію. Бувшого підстаршию У. Г. А. Василя Редьку, відставлено в кайданах до Золочева на замок. В Поморнах арештовано о. Колюкуду, Ярослава Склековича, студ. Кульматийського, Григоровича, ученика Шадьовського та кількох міщан.

Стришівка.

В Стришівці арештовано Віктора Дідуха і вивезено до Тернополя.

Перемішль.

Дня 22. жовтня арештовано Теофіля Калиничя абсольтента теології і прав. Арештованого, як і всіх прочих держать і досі в тюрмі окружного суду без ніяких доказів вини.

В тій самій тюрмі мучиться без найменшої причини понад 400 українців.

Гадинаці пов. Гусатин.

Дня 26. м. м. відбулися ревізії у студентів: Бабина Мамсима, Байрака Гриця і Антона, Боднарука Євгена, Костіва Степана і Погорецького Михайла. Одного тільки з них удалось зловити, якого разом з кількома селянами відставлено до Копичинців. Дня 1. с. м. раменько зловила поліція студентів: Боднарука Е. і Бабина М., яких відставила до арештів в Копичинцях.

Присилайте датки на політичних в'язнів до Тов. „Красвий Союз Кредитовий“, або до Тов. „Дністер“ з допискою: на в'язнів! — У Львові є понад дві тисячі арештованих українців! — В першу чергу найблища рідня і села повинні прийти з помочью!

Після польських виборів у Сх. Галичині.

Вибори до сенату.

При виборах до польського сенату фреквенція голосуючих у Львові була значно слабша, чим при виборах до сойму. Цифри покищо ще не відомі, але можна надіятися, що будуть досить скромні.

Більше заінтересування було у Варшаві, де на 358,667 управнених до голосування голосувало поперех 255,000. Вибрані до сенату зі списку ч. 8 Болеслав Косковскі і Ігн. Балінські, з ч. 2 Болесл. Лічановскі, з ч. 16 д-р Тон, на котрого місце входить Моріц Кернер.

Повні із стаянзавського округу.

По офіційному звідомленню голосувало 114,615. Список ч. 1 одержав 15,681 голосів, ч. 2 — 7,503, ч. 8 — 23,195, ч. 29 — 31,028. Вибрані послами до варшавського сойму: 1. Вінценти Вітос із списку ч. 1, Тад. Загаєвскі і Маріян Ярошинскі з ч. 8, д-р Леон Райх, д-р Генрих Розмарін і Кароль Айзенштайн з ч. 17 і Іван Дутчак, Омелян Залуцький і Семен Мельник з ч. 29.

Львівщина.

В Містках голосували всі Жиди і трохи Поляків. Українці крім залізничних робітників не взяли участі у виборах.

Польська. Мимо сего, що вїт Адам з жандармом стягнув людей до школи і агітував, а в сям день накинувся на старших братів церковних, на що дзвонять, та післали фіру по священника, крім Жидів голосувало всего з вїтом його 5 прихвостнів. В сям день виборів „страж обивательська“ з Пустомит в гверами сама в кошмі виповняла картки і посидала Жидів до голосування.

Баблаччина.

В цілім бобрецьким виборчим округі, а в першій мірі в селах Городиславичі, Коцурів, Підяркив, Підгородище, Миколаїв, Підсоснів ніхто з Українців, не брав участі в польських виборах. В тих селах можна було ствердити одну систему перепровадження виборів. На чотирьох частях кожного села команда жандармерії поставила варту, щоби ніхто до села не вїхав, ані не виїхав. На приказ громадського уряду в ранку 5. листопада ніхто зі селян не хотів піти до голосування, тоді польське військо явилось в тих селах і зачалися квартирунки. В селі Коцурові, на подвір'ю господаря Івана Сисака побито в жорстокий спосіб хлопця, який не хотів так скоро виконати приказу жовніра, щоби його відставити форшаном перед громадський уряд. Коли молодший брат побитого хотів помагати йому в запряженню коней, два жовніри кольбою побили його до безтями, а коли в наслідок цього середуша сестра просила за братами, її самі жовніри побили і також, опісля виломили двері від комори, забрали сир, масло, яйця, солонину, а навіть васеліну до черевників, вартости 20,000 мл. По розквартируванню війська по тих селах, силою тягнуто до виборів в цей спосіб, що двох військових провадило кожного мушину або жінку серединою села, через найбільше болото перед виборчу комісію з окликамі: „кабане їдзь прендзей, бо цен застшелен“. В Городисла вичах жінку господаря Наконечного Пазьку враз з прибраною донькою і сином забрано силою до громадської канцелярії, сильно побито, а опісля сина відведено до Бригдок тому лише, що опизався йти до голосування на приказ команданта поліції Білінського.

Так само перепроваджувано силою вибори до польського сенату в день 12. ц. м. Польська преса подає з великою радістю, що великий процент Українців брав раду участь у виборах. Наведені факти викажують, в який то спосіб від-

бувалися у Східній Галичині вибори і як заховано їх свободу.

В селі Городиславичі в дни 12. ц. м. голосувало до сенату тільки трох хрунів, а саме; Шуль Данило, Сенько Савицький зі жінкою, ну і очевидно виборча комісія так, що на 250 чисел цього села впали тільки ці голоси.

Як ходили „лавею“ голосувати?

Львівський „Kurjer Powszechny“ писав, що „nad Zbruczem chłopcy początkowo „obawiali się“ głosić. Gdy jednak urzędzi „inna załoga wojskowa i policja, poszli „lawą“ do urny wyborczej“. Як представляється на ділі та півнішша „відвага“ частинки менше відважної і заголованої людности в деяких селах, бачимо з ось якого приміру: В селі Молотові і Демидові бобрецького повіту 5. с. м. до самого полудня явились до голосування лише дві особи (два місцеві Поляки). Озлоблений жандарм викликав з церкви заступника вїта і кляв, що як не постарався, щоби люди пішли до голосування, то зарезає його і пожене до Львова до криміналу. Переляканий заступник вїта звинявся, що він безрадний супроти опору населення. Тоді жандарм взяв собі до помочи шістьох жовнів і ходив з ними по хатах, та під тим примусом гнав людей до голосування. Відважніші не пішли і всіляко викривались, але частина переляканих, менше відважних пішла під тим примусом, особливо баби. Кілька днів перед тим грозили в тих селах, що має прийти до села кавалерія на постій і оглядали вже квартири по селу, а то в тій цілі, щоби налякати хлота, який пам'ятає, що по такій гостині кінниці нема сліду по збіжу по столах.

Бережанщина.

В Тростяниці було управнених до голосування 630 громадян, з чого голосувало лише двох, решта 628 стрималася від голосування.

Бережанське староство вислало було до громади 8 жовнів і трох жандармів. Жовніри почали були силою людей виганяти до виборів, а коли сему спротивилася комісія, дали спокій. Вислід голосування не подобався старості Якубуше, котрий зарядив поновні вибори на день 8. надоліста, однак в останній хвилі цюфину свій розпорядок і обійшлося без поновного голосування.

Жваніччина.

Гребенці. На донос учителя Антона Рубля поліція арештувала перед виборами священника о. Григ. Мандзеватого і Гриця Кувіля. Арештованих вивезли до львівських Бригдок. В день виборів перші віддали голоси учитель Антін Рубаль і дяк Федько Головак. Крім них, до години 3. з полудня ніхто до виборів не пішов. Шо йно тоді кількох поліцаїв з Рублем і вїтом дяком Голівкою на чолі рушили по хатах кольбами і палками „заохочувати“ людей до участі у виборах. Хто заздалегідь не утік з села або не скрився, такого силоміць тягнули до урни. Біля виборчого льокалю стояло кілька фір готових до вивозу до львівських тюрем тих, що не схотять голосувати. Таким способом поспіаки знасилували кількадесят мешканців, приневолюючи їх голосувати.

Перемишлянщина.

Доня. Мимо арештування місцевого священника о. Івана Нагурського, якого уміщено в арештах в Бережанах під замітом злочину з §§. 58 ц. — 65 а б. — 8 б. — 100, село до виборів мимо терору не пішло. „Забралисьте нам священника, ми сліпі, не знаємо куди йти і до виборів не підем“ — таку відповідь давали поліціантам, які приходили до хат по виборців.

Перемишлянщина станула муром проти виборів.

Рогаткищина.

Желибори. Цілий день 5. листопада не було нікого в селі ані з поліції ні з інших урядовців. Перший голос впав до урни о годині 6. вечером. На 286 голосуючих голосувало 10 осіб, а саме дідич Подлевский з женою і двома дочками, посесор Гольденберг, Жид, окоман з жінкою, Жид і одна Жидівка. З людей не голосував ніхто. Село виглядало якби вимерло, бо було умовлено, щоби ніхто не показувався на улиці ані на дворі на сей день, всьо мусить сидіти в хатах і сеї постанови придержанось строго.

Войнилівщина.

У войнилівським судовім повіті здержалося українське населення цілковито від голосування, дарма що панський підлизень о. Ільків, родом з Перевізня коло Войнилова і б. адміністратор парохії Бабин Перевозець порозсилав свою 24. лісту з закликом попірати його хлопську кандидатуру. В Войниліві удалося йому дістати 7 голосів, які віддав на його лісту Поляк швець Струтинський з родиною, котрому пан староста наказав агітувати за кандидатурою о. Ількова. В ріднім селі о. Ількова Перевізня узискала ліста о Ількова 6 голосів, на які зложилися голоси його брата Михайла, його двох стрийних братів і його стрийної сестри та двох двірських форналів. Тамошній дідич Скацигіно заявив в виборчим льокалі, що треба вибрати до сойму в Варшаві також Українців, щоби Польща могла виказатися перед Союзом Народів, що Українці є заступлені в варшавським соймі. Одна лиш Студінка зломил народну солідарність. Вправді в в день виборів не шов ніхто аж до вечера голосувати, однак коли вечером явились в селі жандарми з Калуша і почали гонити людей хата від хати до виборів і грозили, що хто відтягнеться від голосування, дістане військовий кватерунок, далася більша часть громадян стероризувати і взяла участь в виборах. О. Ільків почував себе між власними земляками не дуже то певно, бо цілости його особи стереже неустанно двох поліційних агентів. В селах Сівка войн., Мошківці, Суботів і Перлівці не голосував ані один Українець. Від виборів здержались навіть латинники.

Радохищина.

Мимо сильної агітації, спровадження війська, масових ревізій, арештувань і погроз українське населення Радохищини не далось стероризувати і не взяло участі у виборах до польського сойму. В самім Радохі за виїмком двірської служби ніхто з Українців не голосував.

По деяких селах як Волиця барилова, Куликів, Мукане, Орлів і инш., навіть латинники відсунулись від голосування. Москвофільське село Криве, на яке найменше покладалось надії, мимо агітації за виборами звісного о. Яворського і його участі в виборчій комісії за виїмком кільканайнятих людей двірської служби і кількох латинських родин, українське населення віднеслось до виборів негативно. Нимці кольности відсунулись також від виборів.

Нивиці. Вибори відбулись спокійно. На 604 управнених до голосування взяло участь у виборах 25, з того 15 Жидів, обшар двірський дав 5 голосів, 4 латинників і 1 Українець (вїт). На кілька днів перед виборами перевела державна поліція ревізії у о. П. Казанівського, В. Підгайного і Д. Казанівського.

Трійця. Вибори відбулись спокійно. На 40 управнених до голосування, голосувало 7 і то самі Жиди. Перед виборами переведено ревізії у Гр. Казанівського, Петра

Куця і Івана Шиньки. Послідного арештовано, однак він утік і до нинішнього дня ховається.

Дух населення бадьорий і жалні заходи сусідів і найбільші репресії не вломлять його постави і віри в своє майбутнє.

Старезамбрщина.

Голівка. До 7 год. вечер дня 5 листопада ніхто з громадян не явився до голосування. Опісля прийшли два жандарми до виборчого льокалю і довідавшись від виборчої комісії, що ніхто до голосування не показався, пішли в село і зачали гонити людей до голосування. Люде вже почали спати бо була вже 8 година, доми були позамикані, так жандарми ствирали двері на силу і сплячих людей виганяли до голосування. В хатах заставали переважно самі жєнщини і діти, отже витягали ланцюхи на пострах, що будуть кувати, як до голосування не підуть. Перестрашені діти стали плакати, баби також. Тоді комендант постерунку в Мшанця, Химяк прийшов до виборчого льокалю і заявив виборчій комісії, що за то, що люде не голосували, надасть до села кавалерію і то до кожного мешканця по 3 коні і 3 жовніри. Рівночасно післав по громадського поліціанта з приказом, щоби кожний господар приготував місце на три коні і три жовніри. Але мимо тих погроз люде до голосування не хотіли йти. Знайшлося тільки 18 людей, котрих пригнано під багнетом і примушено віддати голоси.

Рудавщина.

Жандарм Міхаліч з Купнови роздавав в сїнях виборчого льокалю виборчі картки на хрунівську лісту ч. 26. Виборець Юрко Кушнір з Вошнівць поскаржився на це перед виборчою комісією, а предсїдний комісії Вас. Скочиляс, свідомий селянин Українець, скартав цей поступок жандарма. За те арештовано його і цілу комісію. Жандарми арештували членів комісії, били і грозили, що за 3 дні повісять їх.

Коліщина.

Приготування до виборів зачалося від терору, погроз і масових арештувань інтелігенції і усього свідомого селянства. Від двох неділь непокоїли поліція і граничне війське населення. Арештовано в Кутах, Косові і доколичних селах до 70 осіб. Повного числа і всіх увязнених годі знати через утруднену до неможливости комунікацію немов у справдїшнім стані обгоги. Арештовано о. Ю. Герасимовича в Старокосові і його сина Григ. Герасимовича, інженера, що приїхав з Черновець в гостину до батька, о. Гнатова з Ростік, Вовка, управителя школи, о. Ласїчука з Річки, учителя Цалинюка, Бундзяка, Гапановича, Остапука, кількох академіків, 2 прив. учеників в Кутах і велике число селян. Арештування відбувалися ще 30. жовтня, а навіть ще 4. і 5. надоліста повезено кілька фір арештованих до Коломиї.

Вибори були при пекольній хрунівській агітації, урядовій пресії і підкупствах, яких ще і в нашій околиці не бувало. В самих Кутах війською обсадило виборчий льокаль і церков.

В Рибні обступило граничне військо церков і погнало в неї люде насильно до виборів; а поліція і жандармерія аганяла люде в село, однак і це не мало успіху, так як вислід з тих „вольних“ виборів був дуже марний.

В місті Кутах навіть значна часть латинників не голосувала, а з Українців всього 16 людей залежних, возних, листоношів, погрозами присилуваних до вибору.

В Старих Кутах голосували, на 4000 населення, Українець управитель школи Цюпрак, двох побережників камеральних а решта з 65 голосів мешкаючі там Поляки і Жиди.

В Кобаках на 4000 населення всього 70 голосів чужих. Тюдів

Смодне трималися добре. За те в Ростоках. Ріжні і Устеріках впало більше голосів. Пр. в Білоберезці 16) на яких 900 управнених до голосовання Багато причинилася до збаламучення тем них одиниць сфальшована агітаторами

Що гуцульські сел Покута при виборах не всі держалися, як вимагає честь і інтерес народу, вина за те паде на демагогічну роботу д-ра Трильовського, котрий для угоди власної амбіції провадив довгі літа безоглядну і не перебираючи в середника агітацію і боротьбу против української інтелігенції при помочи своїх безхарактерних ад'ютантів ала Лаврук і багато других. Вн то у Станиславові, щоби кинути колоду нашому урядові і щоби розбити радикальну партію, заложив свою власну селянську радикальну партію, вибрав себе головою, а до прелідії покликав Лаврука і других подібних людей. Д-р Трильовський тепер на еміграції, а наслідком того захопив Лаврук провід новоутвореної партії і реде при помочи свого гуртка

много колишніх ад'ютантів п. Трильовського, великі радикали, у боротьбі проти своїх людей, пігнались тепер за легкою наживою і станули на службу у панів і яко наказні війти або комісарі пр. Кішук в Річці, Дутчак, Гри-

горчук в Білоберезці терроризують своїх громадян, господарять громадським майном, як їм подобається. І наживаються до сходу при панській ласці. Деякі скарги зі сторони громадян на них до староства, воєвідства і суду остають без успіху, хіба що їх за те з наказних війтів пороблять наказними комісарями з дібраним собі відповідно „байратом“ з кількох своїх зашників. От результати очайдуної роботи нерозважної у своїй мегаломанії одиниці! До того у горах мало діяльних священиків і учителів, з котрих деякі як пр. п. Цюпрак і другі своїм льокайським поступуванням для власної вигоди дають деморалізуючий примір там ним одиницям.

Слідуюче число нашого часопису одержать лише ті П. Т. передплатники, що не залягають з передплатою за листопад ц. р.

Англійська преса про Сх. Галичину.

Льондон, 5. XI. 1922.
Галицьке питання далі не сходить зі шпальт англійської преси. „Star“ з 26. жовтня подає про події в Галичині аналогічну вістку, що „Daily News“, звіщаючи про збройне повстання всього українського населення проти польської влади та про польські репресії.

Польський терор в Галичині.
Під тим наголовком появилася в „Sunday Times“ з 29. жовтня ц. р. отця стаття англійського публіциста О. Нанга:
„Чи ми звертаємо нашу увагу на події в Східній Галичині. Резолюцією з 25. червня 1919. передаючи офіційно східно-галицькій державі в Парижі, головні союзні держави заявили, що політична судьба тої країни буде означена на основі волі населення, що відповідало принципам проголошеному президентом Вільсоном і прийнятому союзними державами. Договором в С. Жермен суверенні права над Галичиною були передані Австрією головним союзним державам і Східна Галичина, країна з подавляючою більшістю Українців, тільки 12 прц. всього населення припадає на Поляків — перейшла в правне підданство Великої Британії, Америки, Франції, Італії і Японії, які відповідно інтернаціональним постановам мають право рішити про її політичне становище. Найвища Рада, визначаючи провізорично східну границю Польщі, своїм рішенням з 8. грудня 1919. установила границю між Польщею а Східною Галичиною (лінія Керзона), яка оставила цю останню остаточно польською територією. Поляки не зважаючи на лекцію історії і рішення Найвищої Ради та надуживаючи тимчасового мандату, уделеного їй що до Східної Галичини Найвищою Радою тепер переводять насильно країну колонізаційну політику. Вони влучили Східну Галичину як частину „польської території“ до Польщі, так, що автохтонне населення не має права набувати землі, яку польський колоніст одержує за будище. Що на те скаже Найвища Рада?“
Хмаря бурі у Східній Галичині.
„Outlook“ з 4. ц. м. оповіщена

під наведеним наголовком отся стаття повище названого автора:
„Український революційний рух у Східній Галичині проти польської воєнної окупації поширюється кожного дня. Поляки так само як у виленській справі знехтували рішення Найвищої Ради, якими гарантується розв'язку східно-галицького питання на основі права самоозначення — причім Поляки мають там всього 12% населення. Вони завели там не тільки крайній режим мілітарної окупації, але ще готовлять там тепер переведення виборів, щоби представники того нового прибутку „польської території“ увійшли до варшавського сойму. Проти українського населення, яке рішило здержитись від голосування, примінюється жорстокі репресії, а Українці, які відмовляються приймати становище виборчих комісарів, є карані гривнями в квоті 200.000 мп. як не в'язнені, або ставлені перед воєнним суд. По селах заквартировано польські війська, які мають гнати виборців до урни. Польські кандидати стоять під військовою сторожею. Який результат того? Посілоти польських дідичів ідуть з вогнем. Українці скрізь висаджують мости. Залізничні катастрофи є щоденними подіями. Сидір Твердохліб, редактор українського дневника „Рідний Край“, субвенціонованого Поляками, який був за участю Українців у виборах і який сам був кандидатом, недавно тому згинув застрілений Українцями, коли саме вертав з виборчого віча. І так воно йде щораз далі.
Не буде мира на Сході Європи, доки не буде вирішене Східно-галицьке питання. Ми не сміємо забувати, що Східна Галичина є Лімонтом, інтелектуальним центром всього українського руху в Росії, який обнимає понад 35 мільонів населення.
Матові арештування Українців.
„Daily Telegraph“ з 4. падолиста подає отсю кореспонденцію п. з. „Револьта в Галичині“.

„Досіль не здавлено револьти в Східній Галичині, хоч польські власти арештували більш як 4.000 мешканців, по більшій часті інтелігенції. Транспорти в'язнів із Східної Галичини проходять постійно через Львів до польських концентраційних таборів. Ті арешти мають подвійну ціль: здавити повстання і позбавити українське населення його провідників підчас близьких виборів до варшавського сойму“.

„Observer“ з 5. падолиста приносить довшу статтю, призначену галицькому питанню і теперішнім подіям в нашій країні, написану в дусі ширих симпатій до наших звольних змагань. Ст. В.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

РІЖНІ ВІСТІ.

Кріза німецького кабінету.
Як доносить П. А. Т.: дня 11. листопада відбулася в Берліні нарада німецького уряду з представниками партій, в справі реконструкції кабінету. Правдоподібно теперішній кабінет подасться до димісії. Утворення нового кабінету поручено д-р Віртові.
Ідея реконструкції кабінету є відгомомом промови Штіннеса на засіданню економічної ради. Штіннес зажадав скасування 8 годинного робучого дня, аж до часу поліпшення економічної ситуації.
Канцлер Вірт скликав представників партій, щоби вони предложили пропозиції обсади поодиноких міністерств. Довіря до Вірта міцно захитане.

Арештування в Берліні.
В Берліні арештовано Вернера Фляйша, котрий в день замордування Ратенава вручив Гельферихові китицю квітів. Арештованого обвинувачується в участі в убивстві Ратенава.

Конференція в Лозанні відложена.
На домагання англійського уряду, конференцію в Лозанні відложено до 20. листопада.

Муссоліні не візьме участя в конференції.
Римські часописи доносять, що Муссоліні не може опустити Італії і не візьме участя в конференції в Парижі, ані в Лозанні.

Процес Ст. Федака і тов.
XVII. День розправи.
Львів, 14. XI. 1922.
Розправа почалася з деяким опізненням через неприсутність одного з присяжних суддів.
Предс. отворив засідання відчитанням відмовного рішення до тично домагань оборони в напрямі змін в редакції питань, звернених до лави присяжних суддів. Трибунал признав поставлені питання важними, супроти чого предсідник уділив голосу прокураторові.
Прок. Гіртлер, починаючи свою довгу промову, зазначив на вступі, що з боку обвинувачених і їхньої оборони зроблено усе, щоб нинішній процес вчинити великою політичною маніфестацією, обчисленою на враження за кордоном. Підчас довгого процесу бували моменти, коли сам прокуратор тратив орієнтацію — хто кого обвинувачує; польська прокуратура Ст. Федака і товаришів за злочин наміреного вбивства і зраду стану, чи обвинувачені і оборона обвинувачують польську окупаційну владу і польську суспільність, за ряд кривд, dokonаних ними на українському народі від 1918 р. почавши до дня розправи. Маніфестацією вважає прокуратор надмірне число оборонців, які в числі 80 піднялися оборони, маніфестацією вважає прокуратор методу оборони, яка змагала до уодностайнення імпульсів, які кермували обвинуваченими. Прокуратор находить для себе основну думати, що ні обвинувачені, ні їх оборонці не є репрезентантами цілоти українського народу, але тільки одної її групи, яка „не приняла простягнутої їй польської руки“ а рішила боротися аж до моменту здійснення ідеалу Соборної Незалежної України. На думку прокуратора „репрезентантами“ україн-

Французько-англійське непорозуміння
„Таймс“ пишуть, що коли не буде певне, що Англія, Франція і Італія на конференції в Льозанні поступати-муть одностайно, то сумнівне є, чи Англія буде заступлена на конференції. „Таймс“ вказують на конечність попереднього порозуміння цих трьох правительств, Англія мусить знати, чи Франція готова станути по її стороні, чи бажає з нею співділати. Непевність щодо цього може лише заохотити до виступів кемалістичних екстремістів.

Порозуміння з кемалістами не можливі.

З Льондону доносять, що англійський уряд дістав з Константинополя радіотелеграму, яка вказує на те, що порозуміння з кемалістами не можливі. Телеграма дає до зрозуміння, що в Константинополі треба оголосити стан облоги.

Султан в Константинополі.

„Times“ доносять, що турецький султан мимо абдикації перебуває в Константинополі. Його особи бережуть англійські війська.

Після виберів у Зедиченях Державах.

Згідно з останніми відомостями з Нового Йорку, в склад нової палати депутатів Зедичених Держав, входять: 214 републиканців, 219 демократів, 1 соціаліст та 1 безпартійний. Демократи мають більшість 5 голосів.

ського народу є ті, яких імена обвинувачені поміщували на чорних листах під девізою „смерть зрадникам“. Маніфестацією вважає прокуратор заяви Федака і тов., які не признавали компетенції польському судуви а рівночасно домагалися переведення розправи в українській мові.

Приступаючи до обоснування вини Ст. Федака прокуратор старається збити твердження що до того, що атентат був звернений виключно проти воєводи Грабовського і мав на меті не смерть воєводи, але голосний протест, який вплинув би на зміну режиму.

Далі переходить прокуратор до моменту настроїв, якими опанований Ст. Федак доконав вчинку. Прокуратор шитує випадки мнмих звірств з боку українських військ, про які доносила польська преса хочачи тим ослабити — як сам сказав — „вибілити до краски мілії“ кривди і насильства dokonані польською владою над українським народом.

Рівночасно прокуратор впевняє, що Ст. Федак не ділав сам, а за відомом, порадою і намовою більшої кількості людей, з яких — на його думку — засіли на лаві обвинувачених Ф. Штик, Д. Паліїв, В. Кучабський і В. Коберський.

Для доказання їхньої співвини в атентаті прокуратор старається надати характер віродостойности зізнанням Ф. Штика, які називає щирими і беззглядно правдивими. В користь їх правдивости не боїться прокуратор завестібувати правдивости зізнань свідків, які зізнавали під присягою. Спираючись на зізнаннях Штика та Карашука (!) прокуратор твердить, що згадані повище чотири обвинувачені були моральними співучасниками атентату.

Год. 1:30 минут, прокуратор говорить далі.

Розправа проти Степана Федака і тов.

(Продовження.)

V. день розправи.

Предс. Бо Федак сказав, що він був членом тільки повітової колегії і вів відділ розвідчий, отже, що ви передтим зізнали то неправда?

Штик: Розуміється.

Предс.: (показує плян Львова у него забралий поліцією суддям присяглим). Що то має значити?

Штик: То є поділ Львова на райони в цілі збірки на голодуючу молодіж. Гах питав: чи знаєте хто був командантом району, знаєте? Я не знаю. Отже я вам скажу. На Левандівці був командантом Федак.

Предс.: Тут ваші зізнання з Федаком сходяться, бо Федак сказав, що він був членом повітової колегії там мав відділ вивідочий, тут є щось такого з дефензиви.

Штик: Гах каже, чи знаєте, що Федак вів офензиву? так, кажу я. А я, кажу в діл дефензиви.

Предс.: (читає про райони) Що ви на те скажете?

Штик: Я виконав поділ Львова до переведення жертв на голодуючу молодіж. Мені поручено справу ведення цієї збірки і я поділив Львів на райони, дав легітимації, викази і другі робили роботу.

Предс.: То ви поділили на 22 райони?

Штик: Так.

Предс.: (показує). То та карточка?

Штик: (показує райони).

Предс.: Що то є Чорна Ліста?

Штик: Це є список Українців, що вписалися на університет.

Предс.: А це посвідки для тих, що мали збирати данки (показує суддям присяжним мапу потяту на кусники і карточки з написами вулиць). Потім прочитує Чорну Лісту. Читає: W punkcie 4. niniejszego protokołu wymienia i t. d. Як видно з протоколу то Кум мав мати 7 членів і 3 заступників.

Штик: Члени вже були. Бракувало ще заступників, то я потвердив назвиська, які мені піддавано. Ціле то зізнання переведилося в той спосіб, що комісар Гах питав мене: хто друкував відозви і де? і подавав назвиська. І тут я вправ, бо не знав, де друковано. І ціле шастя, що Гах не запитав мене, бо я того не міг би сказати, бо не знав.

Предс.: Але як ви то погодите, що то, що ви тут говорили, згоджується з тим, що говорив Федак?

Штик: —

Предс.: А ви не сповняли ніякої функції серед українського студентства?

Штик: Ні, бо я не мав охоти працювати.

Предс.: (читає). *Ponieważ koledzy Matczak, Suż i t. d.* Але чи ви знали, що Чиж, Коберський, Ку чабський, Палів і Матчак були в Українським Горожанським Комітеті?

Штик: Я думаю, що вони були урядниками.

Предс.: На якій підставі то твердите.

Штик: Я бачив їх часто при столах в канцелярії і міг думати, що вони могли бути урядниками У. Г. К.

Предс.: (показує „Правду“ з 21. квітня). Чи ви то друкували?

Штик: Ні.

Предс.: Длячого ви говорили инакше?

Штик: То було так: Питав мене п. Гах, хто друкував. А я вже й так багато неправди сказав і горорю: Я.

Предс.: Чи ви друкували Чорну Лісту?

Штик: Питались мене чи я друкував. Я сказав, що так. Але я не друкував.

Початок о годині 9:30.

Предс.: Пана Штик! Ви казали вчера на свою оборону, що те все, що ви говорили перед поліцією в переслуханню, все те піддавав Гах. Він казав, що ви зізнавали з власної ініціативи. Що маєте сказати на його зізнання?

Штик: Що він як урядник поліції мусить так говорити. Як би говорив инакше то стравав би тим самим посаду.

Предс.: То ні. Ви були раз слухані 20. грудня. Чи знаєте, що прийшло таке розпорядження з Української Студентської Ради в справі зізнань?

Штик: Я не знав, бо тоді сидів в тюрмі.

Предс.: А тепер знаєте?

Штик: Так, але тоді не знав.

Предс.: В тюрмі не дістали ви того?

Штик: Ні.

Предс.: ... того розпорядження, що Окружна Студентська Рада в Станиславові в пункті 9. каже (читає) „часто лучається, що при арештуванні товаришів...“ Ту є підписаний Палів. То не дістали ви?

Штик: Я цього не дістав.

Предс.: Чи тепер зізнаєте дякото, що таке розпорядження прийшло?

Штик: Я тому, що представляю фактичний стан, який був.

Предс.: Я вже скінчив, тепер пан прокуратор.

Прок.: Пана Штик!

Штик: Прошу?

Прок.: Мусите признати, що вибір ваш на діятеля політичного не зовсім щасливий.

Штик: Ні, не перечу.

Прок.: Я мушу так сказати, понеже з ваших зізнань я чув такі нельогічності, що не можу собі витолкувати, на якій тут підставі, які обставини склонили вас до того, що ви так кажете, що ви, як вас п. Гах питав, що рішали не відповідати, але як він сказав, що то знаєте то ви потвердили.

Штик: Тому, що я думав, що поліція докладно поінформована. У п. судді Ангельского я заперечив, бо думав, що тим самим упали твердження поліції.

Прок.: То ви хотіли в блуд впровадити?

Штик: Так.

Прок.: Але ви думали, що то йде під наглий суд? Як можна казати такі трики?

Штик: Через те, що я говорив дурниці, то мусило все тимсамим перетягнути.

Прок.: То було би добре. Але який це може бути доказ для наглого суду?

Штик: Я цього не знаю.

Прок.: А коли ви довідалися, що до наглого суду не прийде?

Штик: По протоколі 20. жовтня. З тим самим днем я перейшов до переконання.

Прок.: Чому ви так на рати це відкликували?

Штик: Бо думав, що суд мені не повірить.

Прок.: Що дві мінути нельогічність. Як ви собі то міркували, чи те, що говорив комісар Гах, є правда чи неправда?

Штик: Що то неправда.

Прок.: А може то були річі правдиві?

Штик: То я не знаю.

Прок.: А звідки комісар Гах міг знати такі тайні річі, скоро ви перші то зізнали?

Штик: Тут прийде пан Гах і зі всього витолкується.

Прок.: Як ви витолкуєте те письмо, що ви з в'язниці писали, ви сказали там, що багато товаришів з вашої вини апало?

Штик: Я вже казав.

Прок.: Скоро ви їх втопили, то треба було сказати, що я сказав неправду, бо я думав, що уратую Федака перед наглим судом. Тимчасом ми кажете, „впихав десять чи п'ятнадцять інших“ і ви кажете з жалем правдивим, що я собі смерть зроблю, бо моя совість нечиста“.

Штик: Так є.

Прок.: То так як би ви неправду сказали.

Штик: Пана прокуратор! Поліція арештує чи винен чи невинен.

Прок.: Ми тут маємо акт обвинувачення і ваші зізнання і о тім говоримо. Отже того не можете витолкувати, як розумієте це письмо?

Штик: Мені було жаль, що той чоловік через мене сидить.

Прок.: Гм! А тому увагу, що перед суддю слідчим, що ви зложили перший раз переслухані через суддю Ангельского? Ви зложили свідомо?

Штик: Свідомо.

Прок.: Чи п. суддя вас питав про це?

Штик: Так, питав, отже йому сказав чому арештували.

Прок.: Чи п. суддю Ангельского знали?

Штик: Так, представився мені на поліції 12. жовтня.

Прок.: Вчера ви сказали, що ви не знали, що то суддя слідчий, тільки думали, що то урядник поліції. Ми думаємо, що як суддя слідчий прийшов до вас, до уряду поліційного слухати в такій справі, то може бути наступство, що він скаже „Я є Ангельскі, суддя слідчий і прийшов вас переслухувати“. Правда, ви думали?

Штик: (Потакує).

Прок.: То ви певно могли знати, що то є суддя слідчий.

Штик: Так є.

Прок.: Він виразно поставив питання: „Пана Штик, кажть, що склонило вас до тих зізнань, котрі списані в уряді поліційнім. Так? А на то ви відповіли: „Я мав переконання, що поліція вже о всім знає і я думаю, що дальші викручування були б безцільні“.

Штик: Так.

Прок.: І я думаю, що дальше викручування було б безцільне, отже та увага ясна.

Штик: Так.

Обор. Шухевич: Скажіть, хто є ваш батько.

Штик: Урядник поліційний.

Обор. Шухевич: А мати?

Штик: Полька.

Обор. Шухевич: Скажіть нам дещо про перші роки життя?

Штик: Вихований дома майже по польськи. До школи ходив я польської. Українцем став я доперва в р. 1918, коли побачив, що польська молодіж боролася за волю своєї вітчизни, то й я почув у собі обов'язок боротися за свою вітчизну і я вступив до української армії.

Обор. Шухевич: Ви є сином агента поліційного. Правда, то є напруження певного рода! Щоби сина польського агента поліції, до тепер в службі, котрий ніні став Українцем, — чи є можливим, щоби конспірація його приняла в свої члени?

Штик: Ні.

Предс.: То піє палезу до гцесу.

Обор. Шухевич: Пана председнику! То є дуже важна річ. Бо він перед Високим судом не признає до чину, а лиш дає пояснення на це, що говорив на поліції. (До Штика).

Ви сказали вчера, що Федак був вашим товаришем, та що ви думали, що йому грозить наглий суд і тому ви хотіли його ратувати. Чи комісар Гах не піддавав

якісь питання, що треба Стефка ратувати?

Штик: Це кавав мені мій внутрішній голос.

Обор. Шухевич: А Секрета коли ви бачили?

Штик: Раз при конфронтації.

Обор. Шухевич: Чи могли би ви описати його на підставі конфронтації?

Штик: Ні.

Обор. Шухевич: Звідки прийшло до того Секрета?

Штик: Комісар Гах питав мене чи знаю одного Придніпрянця, що називається Секрет і „чи ви знаєте, що Федак дістав від нього револьвер“.

Обор. Шухевич: Тут читали лист, котрий ви писали до Матчака, що суддя Ангельскі мав сказати на комісера Гаха, що то кретин, ідіот, матолок, з якої причини суддя Ангельскі в той спосіб вразився?

Штик: Коли я представив йому, як зі мною списувано протокол то він був дуже злий але тих слів не ужив, лише в тім дусі говорив.

Обор. Шухевич: Яка причина була, що ви змінили свої зізнання в суді, бо п. председник, чи п. прокуратор вас запитали по прочитанню відозви станиславської, чи не задля того ви змінили свої зізнання?

Прок.: То не я.

Обор. Шухевич: Як ви були в слідстві, як хто до вас приходив, то як та стріча виглядала? Чи можливо, щоби ви дістали від кого ззовні якісь інструкції?

Штик: Я сидів на лавці, коло мене стояв п. Торосевич, а я був коло нього.

Обор. Шухевич: Як перший раз ви зголосилися до судді Ангельского, як виглядала розмова між мною і вами, щоби лава присяглих мала більше-менше виображення, чи можливе було серед тих обставин яке небудь порозуміння?

Штик: Отже прийшов пан доктор до пана судді. Торосевич станув між мною і паном доктором і щойно тоді доктор сказав кілька слів до мене. Кілька слів було сказано: Пана Штик, я приймаю вашу оборону.

Обор. Шухевич: А більше ще що?

Штик: Не пригадую собі.

Обор. Шухевич: А можливо, щоби хто зі світа порозумівався з вами?

Штик: Це було виключене.

Обор. Шухевич: Пан прокуратор питає так: „Я думаю, що ваш вибір на діятеля політичного був дуже нещасливий“.

Прок.: Не зовсім.

Обор. Шухевич: Прошу дуже не зовсім щасливий. Чи ви були взагалі ким діятелем політичним?

Штик: Я не можу бути бо маю за мало досвіду.

Обор. Шухевич: Чи ви були вибрані, як ви не були діялем політичним, чи ви могли бути вибрані на діятеля політичного і чи той вибір не міг бути зовсім щасливий?

Штик: Я дуже мало працював.

Обор. Шухевич: Але чи ваша діяльність була політична чи ви не мішались до політики?

Штик: То була часто студентська діяльність.

(Продовження буде.)

Присилайте жертви на будову пам'ятника ІВАНА ФРАНКА до Правого Союзу Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. ни. 40.200.

ТЕЛЕГРАМИ.

Запрошення Поанкаре до Лондона.

Лондон. (ПАТ.) Англійський кабінет виходячи із заложення, що представник Англії не може прибути на конференцію в Лозанні, поки Англія наперед не одержить задоволення, що порозуміння між союзниками є певне, постановив звернутися до Поанкаре з проханням прибути до Лондона у второк або середу.

Ріфет Паша сбил контроль.

Царгород. (ПАТ.) З англійських жерел звідомляють, що Ріфет Паша обняв оконечно контролю над адміністрацією. Він відмовив визнання Туреччиною системи капітуляції, котра, на його думку, не дається погодити з законами прийнятими Ангорю. Ріфет Паша зніс додаткові такси, наложені на збіже і згодився на 30-денну проволочку для введення заборони ввозу люкусювих артикулів.

Скріплення кемалістів.

Париж. (ПАТ.) Телеграми звідомляють із Царгорода, що від-

діли жандармерії і поліції кемалістів, що походять з Азії, дальше скріпляється.

Турецька делегація в Лозанні.

Лозанна. (ПАТ.) Вчора веч. прибула тут турецька делегація. Можливе є, що Ісмет Паша цього тижня виїде до Парижа.

Югославія і Туреччина.

Берлін. (ПАТ.) Німецькі часописи звідомляють із Білгорода: На засіданні фінансової комісії парламенту підчас дискусії над жаданими правительством надзвичайними військовими кредитами у висоті 80 міль. динарів, заявив міністер загр. справ Нінчіч, що колиб Турки посунули свої територіяльні домагання дальше як до Марши, то було би це з їх сторони зломання даного Югославії слова. Колиб дійсно Турки мали зайняти вороже становище супроти Югославії, то Югославія мусіла би на це відповідати енергичною акцією.

ЖЕРТВИ

На направи до дому Тов-а „Превіта“.

1) О. К. у Львові 1000. 2) Ама-торський кружок в Гуменці 2000. 3) Д-р Федак у Львові 10.000. Д-р І. Раставецький у Львові 10.000. 4) Гошоватюк К. у Львові 2500. 5) Ярош у Львові 1000. 6) Матковський в Жукотині 2000. 7) о. Вол. Левицький в Жукотині 2000. 8) Іван Григоревич і Ст. Ковак з Коросна 2000. 9) Гарапа К. у Львові 1000. 10) Юринець Стефанія в Хшанові 2000. 11) Пришляк І. в Дунові 1000. 12) Левинський Маріян місто на домовину А. Гайдучківної 5000. 13) М. Левицький з Павлокоми 3000. 14) М. Басараб з Павлокоми 1000. 15) Папроцька Анна в Переволочній 2000. 16) Сохинський І. в Переволочній 2000. 17) Романець Василь в Конюшках 5000. 18) Денис Михайло у Львові 1500. 19) Філія Шевченка у Львові 10.000. 20) Чит. „Просвіти“ на Богданівці 10.000. 21) Членів чит. на Богданівці 10.700. 22) І. Єзерська у Львові 1000. 23) Дєроган Володимир в Рівні 1000. 24) Молодовець І. в Старім селі 2000. 25) Павлинський Осип в Грусятічах 1000. 26) Пінчинський в Грусятічах 1000. 27) Ю. Балаким в Миколаєві 1000. 28) І. Білинський в Пчанах 500. 29) О. Грицишин в Долині 1000. 30) М. Галань в Белзі 1000. 31) о. М. Дигдалевич в Синяві 2000. 32) о. Константинович в Сяноці 2000. 33) Д-р М. Король в Жовкві 1000. 34) Т. Карачевський в Рогатині 1000. 35) о. В. Комарницький в Лисці 500. 36) о. І. Федевич в Турці 1000. 37) Т. Панас в Терєбовлі 500. 38) о. І. Лебедь в Бірчі 1000. 39) І. Миськів в Плебанівці 500. 40) М. Лучковська в Перемишлі 3000. 41) о. В. Мандрусак в Каміні 2000. 42) Госп. Спілка в Бучачі 3000. 43) о. Галібей і В. С. в Мехові 2000. 44) М. Генік в Печеніжині 1000. 45) О. Бровко в Рунгурах 5000. 46) Ф. С. Волинець в Турці 1000. 47) І. П. Волинець в Ланцуті 1000. 48) М. Пикевич в Бучачі 500. 49) Лукасевич Володимир в Братислові 500. 50) о. С. Козбур в Ясінці мас. 500. 51) о. І. Гонічок в Озерлові 500. 52) Гординська Мих. в Волі стар. 3000. 53) о. Г. Мороз 5000. 54) Чит. „Просвіти“ в Лежайську 5000. 55) І. Глинський в Бучачі 500. 56) Ю. Мізь в Пельні 1500. 57) П. Онуферко в Заднішівці 2500. 58) Соко-лівський Олександр в Добромилі 2500. 59) Топорович Т. в Тернополі 2500. 60) О. І. Е. Височанські 2000. 61) Волянський Іван в Тчевю 2000. 62) Мазурак Т. в Горайши 2000. 63) о. С. Метелля в Люблинці 2000. 64) І. Грубський в Биткові 2000. 65) о. А. Тимус в Гумнісках 2000. 66) І. Гафткевич в Бучачі 2000. 67) Винницький Зенон в Морскалівці 2000. 68) Василь і К. Ке-бало в Розворянах 2000. 69) о. А. Онуферко в Кривах 1000. 70) о. І. Тарасович в Пійчу 1000. 71) о. С. Книшак в Опаци 1000. 72) О. Стефановичева в Підбужу 1000. 73) А. Миколаєвич в Підбужу 1000. 74) Стефанка К. в Гладішові 1000. 75) П. Лука в Гермаківці 1000. 76) о. П. Мекелита в Стебнику 1000. 77) Хромовська М. в Станіславові 1000. 78) Адольф Турко в Люблинці 1000. 79) А. І. Олесницький в Переволоці 1000. 80) о. І. Яворський в Стрільбичах 1000. 81) П. Різун в Залучі 1000. 82) Турко Ва-силь в Косові 1000. 83) М. Чапранський в Журавні 1000. 84) І. Дудич в Мединичах 1000. 85) М. Завадо-вич в Ремезівці 1000. 86) Боронь К. в Отфініві 1000. 87) І. Свишуня в Зеленій 1000. 88) О. Котович в Отинії 1000. 89) Я. Олексюк в Ілові 1000. 90) Н. Воробітана в Коршеві 1000. 91) М. Сазичка в Креховичах 1000. 92) П. Корольчук в Креховичах 1000. 93) о. Яворський в Несторівцях 1000. 94) К. Малицький в Ширці 1000. 95) В. Микласевич в Калуші 1000. 96) Д-р Рожанський в Калуші 1000. 97) І. Решетар в Кремліні 1000. 98) І. Ори-

шин в Ст. Бродях 1000. 99) І. Вер-на в Ліску 1000. 100) о. Кончало в Луковій 1000. 101) о. Гмитрасевич в Ліску 1000. 102) Я. Штень в До-лині 1000. 103) М. Королюк в До-лині 2000. 104) В. Чолій в Перегіт-ську 1000. 105) о. І. Прокоп в До-брім 1000. 106) Т. Залевський в Стрию 1000. 107) Д. Балаким в Бяліх 2000. 108) о. Вербенедь в Берегах 2500. 109) о. М. Миленич в Мочарах 2000. 110) П. Кіак в Вин-никах 2500. 111) А. Білікова в Те-ребовлі 10.000. 112) В. Кіцан в Тар-нові 500. 113) о. В. Стебленський в Городку 1000. 114) П. Шухевич в Вадовицях 2000. 115) І. Жере-мирівський в Городку ягайлонській 2000. 116) о. Т. Горасецький в До-бромилі 1000. 117) М. Руденський в Золочеві 300. 118) І. Калинович в Золочеві 2000. 119) о. Е. Качмар-ський в Славську 5000. 120) І. Ви-нярчик в Кентах 5000. 121) І. По-плавський в Кракові 2000. М. Т. Слободя в Чорній 2000. 122) І. Попович в Бичу 1000. 123) П. Му-дрик в Камінці стр. 500. І. де Купри-няк Бережницький в Куликові 1000. 124) З. Єзерська в Миколаєві 2500. 125) Т. Рибачевський в Мостах ве-ликих 1000. 126) Б. Гошкй в Пе-редільниці 1000. 127) О. Шкамаря в Микулинцях 3000. 128) І. Ганас в Лютовисках 1000. 129) Д-р Ма-цейович в Сокалі 1000. 130) о. І. Волосянський в Сокалі 1000. 131) о. І. Лабій в Пробіжній 1000. 132) о. С. Клепарчук в Дуняєві 2000. 133) А. Бачинський в Богородча-нах 1000. 134) о. Н. Ардан в Кор-чеві 1000. 135) о. Миколаєвич в Крехові 1000. 136) Чит. „Просвіта“ в Угерську 2000. 137) І. Козбур в Самборі 1000. 138) М. Чесник в Надвірній 5000. 139) Д-р І. Ман-дюк в Перемишлі 2000. 140) о. В. Левицький в Перемишлі 5000. Чит. „Просвіта“ і о. Барлін в Брат-ківцях 4000. 141) О. Курдидяк в Калуші 500. 142) о. Я. Мухнаць-кий в Лімній 1000. III. 1—1

ПОДЯКА.

Отсею дорогою складаю щиро сердечну подяку Впр. о. д-рови Ла-бі і о. Яримовичеві за безвітере-совну участь в похоронах покійної матері, як також брацтва в церкві св. Юра, хором мійської опери, що своєю присутністю звеличали сей сумний обряд. Та всім тим, що зволили віддати Покійній послідну прислугу.

Штерибєрг, 9. XI. 1922.

Ч. С. Р.

1034 1—1 Осип Скорусь, підхор.

ОПОВІСТВИ.

Курс для неграмотних. Голо-ва Управа Українського Пе-дагогічного Товариства устроєє від дня 16. листопада с. р. як і в минулому році щорічний (до мая) курс для дорослих (негра-мотних) в трех відділах а) для неуміючих ні читати ні писати, б) для уміючих читати і евентуально слабо писати, в) курс для висшої освіти для тих що знають грамоту — в школі ім. М. Шашкевича у Львові. Отворення курсу відбудеться дня 16. с. м. о 6 годині вечером в бу-дину названої школи. Учасники курсу будуть складати в міру можли-вості оплату за науку у висоті 100 мп місячно на покриття вилатків курсу; востім незасібних звільнеться від оплати. Наука буде відбу-ватися в вечірних годинах між 6—8 годиною два рази в тиждень; дні означитися пізніше. Сей курс є так корисний, що є національним обо-в'язком кожного Українця а особли-во Українок поширити його ідею і вплинути щоби якнайбільше учас-ників взяло в нім участь. Кожд українська родина повинна вислати свою слугу, кождий службодавець своїх неграмотних службовиків. — Головна Управа Українського Педа-гогічного Товариства. 1—1

НОВИНКИ.

Конфіскація. Останне (13) ч. „Сво-бодя“ сконфісковано за новинку: „Odzle przebywa Danie Aligh'eri“ і за нотатку: „Через пьяного жан-дарма.“

— Сенсаційне арештування в Кра-кові. „Дзєннік Людови“ доносить, що в Кракові арештовано дирек-тора польського державного банку Вандзеля. Цей банк був власністю американських капіталістів, котрі дали Вандзелєві 12.000 доларів на рїжні ціли. Виявилось, що Вандзель вимінює долари на марки допу-стився великого надужиття та що в ту справу змішаний єпископ Са-пєга, в будинку якого містився банк. Цікавий є той факт, що поліція скривала ті злочини, щоби не ком-промітувати бискупа, котрий дістав від Вандзеля поважну суму.

— На українських в'язнів. Прине-волений сповнити дня 5. листопада ц. р. вложенні на мене обовязок члена виборчої комісії складаєє як предвиджену кару 20.000 мп. на українських в'язнів і кличу решту членів комісії з Білини і Білинки на таку саму квоту. — Біліна, дня 10. XI. 1922. — Білинський Андрій.

— Алет із Бригідок. Із Бригідок дістали ми отсей лист, який помі-щуємо з деякими скороченнями: „Нещастя, переслідування і голод не аломить нашої волі, нашої сили. У великий день 1. листопада ми святкували роковини в тюрмі. Свят-кували ми той день урочисто і ве-личаво. Особливо другий поверх Бригідок відсвяткував той день як слід, мимо криків і заборон дозор-ців. О 11. годині 1. листопада за-чали всі келії співати „Ви жертвою в бою завзятім лягли“ а навіть „Вічная Память“ за упокій душ у-павших героїв. Коли залунала сум-на мєльодія і понеслися молитви, хотілось дійсно вірити, що Господь верне волю нашої батьківщині. Кількох священників правило пана-хиду. Стіни в'язниці тремтіли від гомону церковних і народних пі-сень, які співали в'язні. Ми співали національні гимни без боязні і страху, бо і так сиділи в тюрмі і більшої кари годі нам ждати. А співало ті пісні 300 в'язнів, що си-дять без вини у Бригідках. — Львів, Бригідки 2. листопада. — Вязень.“

— Алет дітей до мам в тюрмі. Дорога Мамо! Даю Вам коц, со-рочку, подушечку, кафтаник, руч-ник, черевичи, панчоли, рукавиці, суконку сиву, майтки, пасту, шітки, бохонєць хліба, фляшку молока і 7 шницлів. Ми вже написали до Цьої. Ми маємо що їсти. Прошу написати до нас. Дерева дасть нам Славко і Михайлів. Прошу дати нам свою адресу і напишіть, коли прїїдете. Прошу не журитися, хліб будемо мати від Михайлова, а Чеш-ка буде давати мясо, а як Ви при-

їдете, то заплатите. Нам варить Парашка, а я 28X. робив сам сниц-лі і будемо мати їх на неділю і понеділок. Прошу дати папір що до дерева. Щілуємо руді. Даю Вам олівець і 3 листки паперу. — Омелья і Борис. (Подасмо автєнич-ний діточий лист без зміни. Це пи-шуть діти одної учительки).

— Білетон. Дня 21. жовтня ц. р. в театрі „Palace“ відбувався вели-кий концерт білостоцького украї-нського церковного хору, під керо-вництвом відомого диригента п. Са-ви Мартинюка. На програмі склали-ся українські, російські й польські пісні. З українських точок були ви-конані: „Бандура“ — вязанка муз. Давидовського, „Ой легіла горли-ця“, „Пряля“ і „Ой гай мати“ муз. Лисєвка, „Щедрик“ — колядка муз. Леонтовича й ин. Особливо гарне вражіння справило виконання „Бандури“ і „Ой гай мати“. Взагалі концерт пройшов з великим як мо-ральним, так і матеріальним успі-хом і оплескам не було кінця, за що належитьє щира подяка хоро-ви та нестомимому диригентови Йо-го. Бажаючи успіху в дальнійшій праці хору, хотілось би бачити в програмі трохи більше україн-ських пісень, бо вони справляють найкраще вражіння на різнонаціо-нальну публику, яка розуміє красу української пісні й захоплюється нею. — Випадковий гість.

— 58 Загальні річні Збори Украї-нського Акад. Тов-а „С.ч.“ у Відні. Збори відбулися 29. жовтня ц. р. Вибрано виділ Товариства в ось-якому складі: Голова: Теодор Ма-рітчак, абс. прав; містогол.: Севе-рин Козак, студ. державнозначства; 1-ий писар: Володимир Огонов-ський, студ. філ.; 2-ий писар: Іван Семків, абс. земель. шк.; 1-ий біб-ліотекар: Анна Кисілевська, студ. експ.; 2-ий бібліотекар: Андрій Жук, абс. зем. шк.; скарбник: Лев Де-мидчук, студ. техн.; часопис. рефе-рент: Клим Крайківський, студ. експ.; економ. референт: Петро Пришляк, студ. пнав; господар: Осип Банде-ра, студ. експ.; архівар: Іван Ступ-ницький, студ. філ.; контрольор: Степан Кушнір, студ. мед.; допо-моговий: Гриць Залізник, студ. зем. шк.; вязязковий: Роман Гойдиш, студ. експ.; реєстровий: Іван Палі-брєда, студ. експ.

— Вп. Передлатинків в Чехословач-чині просимо отсим складати пе-редплату на наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конго Видавничої Спільки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівкою. — Адміністрація.

— Звертаєсь увагу нашої суп-ільности, щоби сирі шкїри з кун, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашої українській фірмі: Петро Карпак, Львів вул. Куркова ч. 11а. 945 3-30

РИНОК 35.

РИНОК 35.

Спеціальний склад трикотажних і пончі-
вих виробів продає по солідних цінах:

XX 2-3

„ОЛКА“

Светери, жемпри, шалі, шовкові панчохи,
трикотажне білля та рунвички у всіх я-вотру.

РИНОК 35.

РИНОК 35.

Замість Помічального Богоду-
ження в семі роковини смерті Ко-
ста Паньківського складає подана
на ув'язнених 2000 мп. 1-1

Збірка в Бориславі на ув'язнених
(в марках п.): о. Іван Ліщинський 25.000;
Орій Сасик 20.000; по 10.000: Михайло
Гершель, Гриць Іванчук, Антін Макси-
мович; Павло Лопата 6.000; по 5.000: Іван
Шур, Федь Наземаник, Андрій Тарнав-
ський, Йосиф Кулинич, Іван Кулинич, Ро-
ман Левицький, Анна Полехівка, Антін
Патиня, Катруся Шурівна, Дмитро Лесів;
Михайло Кравчишин 4.000; о. Юліан Адрия-
нович 3.000; Стефан Савчак 2.000; збірка
в перків с.в. Дмитрія 10.000. Разом
150.000 мп. — З того вислано до Львова
на адресу „Дністра“ сто тисяч (100.000) а
якщодесять тисяч (50.000) до Перемишля
на адресу Редакції „Українського Голо-
су“. Дальшу збірку вишлеться до Самбора.

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би щонебудь про судьбу
Стефана Данилюка десятника У. С. С.,
який в останній раз брав участь в бою на
горі Маківі 1915 р., буде ласкавий пода-
ти вістку його батькові Юркові Данилю-
кову, Книже почта Снятин-Залуче. Зако-
рдонні часописи просяться о передрук.
1033 1-2

Дрібні оголошення.

ВАГНО, пеглу, дахівку, бляху, цемент,
машина, мотори, вальці, каміня про-
дає „УВУС“ Львів, Осолітських б.
XVI 20-20

БАНДАЖИСТ Полячек Самбір інстру-
вані ципики дярж. 994 5-30

ПОТРІБНИЙ севчас солідний інструктор
до ученика VI кл. гімна., по можливо-
сті укінчений філософ, або гімна. учитель.
Зголошення з поданням віомгів просяться
слати до парохіяльного Уряду в Олієві ад
Зборів. 1023 3-3

УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ в Завою п. Ка-
луш пошукує хориста, що хотів би
научитися дакувати і хорального співу.
1032 2-2

РУСАЛКА гарний малий кален-
дарик на 1923 р. по-
являється на днях з печатні в двох красках.
Ціна за 10 помірників 3.000 мп., — „ЯК
ВЕСТИ ЖИТТЯ“ ціна 1.500 мп., з пере-
ською 1.600 мп. Заовлення приймає: А.
ОКПИШ, Львів, Каделька 4. 1027 2-5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

987 11-7 АДВОКАТ

Д-р Володимир
Бачинський

переніс адвокатську канцелярію з Підга-
ць до Львова і веде її при ул. Кос-
цюшка ч. 1 а біля „Народної Гостиниці“.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПІЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).
67 37-7

АДВОКАТ

Д-р Аба Гольдшляг

привадиє канцелярію 925 6-7
у Львові при вул. Козцюшка ч. 1 а.

ВЗУТТЯ, СНИГІВЦІ, КОЛЬОШІ БІЛІ,
і м. різномі рунвички — поручає
7-10
Еміль Табер, Львів,
площа Галицька (проти Гіпотечного Банку).

А ВІТУРІЕНТ учит.
сем. (математик)
глядає лекції з нар-
або виділових клас, а
також приймає лекції
математики із всіх
клас учит. сем. Зго-
лошення до Адміністра-
ції під „Математик“.
1035 1-1

ПОШУКУЮ слу-
жачого до скла-
ду. Даю помешкання.
Платня після умови.
Зголошення: Сик-
турська 5. Розеншвайг.
1020 1-1

Присилайте!
педплату!

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Володимир Герета

отворив адвокатську канцелярію
в ЗОЛОЧЕВІ 7-7
при вул. Потоцького 3., II. п. (біля суду).

ЛІКАР

Д-р Василь Білецький

веде лікарську амбулаторію
в Снятині Головна вул.
дім слюсаря Т. Жанковського коло Мари-
1030 страту — від год. 9. рано. 2-4

Вечірні курси

французької мови

Валентини Заводської відкриваються з
15. листопада 1922 р. Вписи приймається в
канцелярії Дівочої Виділової Школи вул.
Мохавського 12., щодня від 4-ої до 5-ої
999 год. вечером. 1-2

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри
фіранни капи на ліжка
портієри обриси
хідники меблеві матері
дивани матеріали і сінники
лінолеум стори до вікон
ТАПЕТИ в найбільшій виборі по-
XXIV. р. ас 4-9
Е. КІЧАЛЕС і А. МАРГУЛЕС
Львів, вулиця Сиктурська ч. 18.

ЕВРОПА — АМЕРИКА
106 Доларів
Корабельне Товариство
„WHITE STAR LINE“
(ЛІНІЯ БІЛОТ ЗОР)
подає до відомости, що число емігрантів зі Східної Галичини до Америки є на вичерпанню. Па-
сажирі, котрі дістали американські візи, повинні зголоситися зараз до центрального бюро
корабельного „WHITE STAR LINE“ Варшава, Маршалківська 132,
або до філії 12 М 1-1
у Львові, Городецька 36.
і Тернопіль, вул. Тарновського 5.,
(БЕЗ БАГАЖУ) щоб зареєструватися на виїзд до Америки.
Еміграція до Канади триває даліше нормально.
ПОЗІР! Найближчий, великий транспорт пасажирів до Америки і Канади відходить
дня 15. листопада ц. р. з каших бюр.
Львів, „White Star Line“ Тернопіль,
вул. Городецька 36. вул. Тарновського 5.

КІНОТЕАТРІ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

числяються від суботи 11. листопада 1922. односерієву гарну драму великих людей
і великих подій з першої французької революції — на 6 дій п. з.:

MADAME TALLIEN

В головній ролі слава італійська краса ЛІДІЯ БОРЕЛЛІ.

ДР. МАВІС“ серію I. II. висвітлює кінотеатр „УТІХА“, серію III. кінотеатр „ПАСАЖ“.

На сезон осінній і зимовий!

СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ

Рудольфа Найвельта

Львів
Площа Маріївська ч. 8.
вул. Казимирівська ч. 25.
вул. Городецька ч. 72.

Даром
одержать купу-
нондий капел-
ючок для
пальня.

Стрий: вул. 3. мая 8., Бережани: Ринок.

мають дуже багатий вибір наймоднійших і найелегантнійших
жіночих, мужеських і дитячих капелюхів.

Першорядний товар! XX 10-21 Ціни найнищі!

УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ ЗИМОВІ по 24 000 мп. з добрих вовняних матері і
переконатися. Величезний вибір зимових пальт, курток, сподень. За сев джежево дешевости
Загальний Склад Одежі,
Львів, Пасаж Міноляшв (побіч кіна „ЛЮКС“).

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

3 друкарні Спілки „Діле“ Львів, Ринок ч. 10.

